

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА

25 квітня 2024 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2024

ЗМІСТ

ВНУТРІШНЬОУНІВЕРСИТЕТСЬКА СИСТЕМА ЯКОСТІ ОСВІТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ-КЛІНЦИСТА.....	7
Колесник Ю.М., Моргунцова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.,	
ІНТЕРАКТИВНИЙ ОСВІТНИЙ СИМУЛЯТОР BODY INTERACT – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТА.....	9
Колесник Ю.М., Моргунцова С.А., Сюсюка В.Г., Дейніченко О.В., Павлюченко М.І.	
РОЛЬ ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТА.....	11
Авраменко М.О., Моргунцова С.А., Ганошенко Ю.А.	
СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТА.....	14
Моргунцова С.А., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А., Школова О.П.	
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ОНЛАЙН-ОСВІТИ.....	15
Авраменко Н.В., Нікіфоров О.А., Семененко І.В.	
ПРОЕКТ - ПРЕЗЕНТАЦІЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	17
Алексєєв О.Г., Різник О.І.,	
ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЯК ОСВІТНЬОГО ІНСТРУМЕНТА В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРЯ-СПЕЦІАЛІСТА ЗА ФАХОМ «ФІЗИЧНА ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНА МЕДИЦИНА».....	18
Алипова О.Є., Дорошенко Е.Ю., Черепок О.О.	
ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ КРОКІ З ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ.....	21
Алієва О.Г., Макєєва Л.В., Таврог М.Л., Потоцька О.І., Громоковська Т.С., Попазова О.О.	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ У КЛІНІЧНІЙ ПРАКТИЦІ.....	23
Бачурін Г.В., Коломєєць Ю.С., Ломака С.С.	
ФІЛОСОФІЯ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ – ВІД НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДО СТУДЕНТСЬКОЇ АУДИТОРІЇ.....	25
Беленічев І.Ф., Моргунцова С.А., Бухтіярова Н.В., Кучковський О.М., Морозова О.В., Самура І.Б., Бессараб Г.І., Риженко В.П.	
ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА ЯК ВІДПОВІДАЛЬНА МІСІЯ ФАРМАЦЕВТА.....	26
Білай І.М., Білай А.І.	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ПЕДІАТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ В ЗДМФУ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ.....	28
Боярська Л.М., Овчаренко Л. С., Редько І.І., Герасимчук Т.С., Котлова Ю.В.	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФАРМАЦІЇ КЛІНІЧНІЙ ОСВІТИ.....	29
Бурлака Б.С.	
ДОСВІД РОБОТИ КАФЕДРИ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСУ ТУ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТІВ.....	30
Васюк С. О., Нагорна Н. О., Донченко А. О.	
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ МЕТОДИК.....	31
Візір В.А., Деміденко О.В., Приходько І.Б., Садомов А.С.	
ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ.....	32
Воронцова Л. Л., Коваленко В.А., Козачук О.С., Остапенко А.О., Міхєєв О.О.	

ФІЛОСОФІЯ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ – ВІД НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДО СТУДЕНТСЬКОЇ АУДИТОРІЇ

Беленічев І.Ф., Моргунцова С.А., Бухтіярова Н.В., Кучковський О.М., Морозова О.В., Самура І.Б.,
Бессараб Г.І., Риженко В.П.

кафедра фармакології та медичної рецептури з курсом нормальної фізіології
кафедра клінічної лабораторної діагностики

Фармакологія є обов'язковою професійною базовою дисципліною у підготовці майбутнього лікаря. При проведенні лекцій, практичних занять головним вектором є формування у студентів науково-дослідного мислення, навчання методів проектування та методів логічного аналізу. Це дуже важливо, оскільки фармакологія є важливою сполучною ланкою між медико-біологічними та клінічними дисциплінами. У світлі бурхливого розвитку біології, біохімії, фізіології, хімії, медичної інформатики та, зумовленого цим, появи абсолютно нових класів лікарських препаратів, дидактика викладання фармакології стикається як з новими можливостями, так і з деякими проблемами. У період 2015-2019 рр. на засіданнях завідувачів кафедр фармакології медичних ВНЗ України, які проводяться під керівництвом член-кор. АМН України, проф. І.С. Чекмана було проаналізовано осучаснену ситуацію та слабкі місця у викладанні фармакології для студентів спеціальності «Медицина» з урахуванням європейських стандартів медичної освіти та досягненнями медико-біологічних наук. Було запропоновано стратегію освітніх інновацій та реформ, яка повною мірою має використовувати переваги сучасного інтернет-навчання, оптимізувати зміст навчання, збагатити науковими досягненнями методи та засоби навчання та оновити філософію викладання дисципліни. Було запропоновано скоригувати методи оцінювання як знань студентів, так і роботи викладача з метою підвищення навчального ефекту фармакології та підвищення якості викладання. Серйозною проблемою підвищення якості навчання не лише фармакології є застарілі підручники. Підручники з фармакології оновлюються повільно та відчутної різниці між підручниками різних авторських колективів немає. У підручниках багато старих, що віджили свій вік препаратів. Деякі підручники за своєю суттю є довідниками лікарських засобів, а викладений матеріал дуже нудний, не запам'ятовується і непривабливий для самостійної підготовки. Нами створено новий підручник «Фармакологія з основами патології», а також окремий підручник «Побічна дія лікарських засобів», які включають аспекти молекулярної фармакології, механізму дії лікарських засобів різних груп, внутрішньогрупову порівняльну характеристику з фармакодинамічних ефектів. Наведено дані щодо механізмів формування побічних реакцій, токсикодинаміки, протипоказань, лікарських взаємодій. Все це дає змогу підвищити майбутній професійний потенціал студента. Лекційний матеріал є доповненням до підручника і, по суті, є новішою науковою інформацією з даного розділу фармакології. Лекція повинна проводитися в інтерактивному режимі з постійним зв'язком "лектор-студент", "студент-лектор". Це дозволить залучити до засвоєння нового матеріалу більшу кількість студентів та дасть можливість виділити найбільш активних, готових взяти участь у таких формах неаудиторної роботи як диспути, круглі столи, наукові семінари. Такі нові форми дозволили студентам освоїти та застосувати на практиці нові методи, що дозволяють вирішувати структуровані та неструктуровані кейси. Одним із механізмів інновацій у викладанні фармакології є підвищення ролі персоналізації під час проведення практичних занять. У зв'язку з підвищенням кількості годин самостійної роботи студентів, велика частина матеріалу розбирається самостійно вдома, крім навчальної літератури, студенти можуть переглянути навчальні відеофільми (база кафедри 57), ознайомитися з науковими статтями, он-лайн проходження тестів. Саме практичне заняття присвячується розбору складної теоретичної частини та питань, що виникли в учнів у процесі виконання домашньої роботи (виписування рецептів, заповнення таблиць, графічна структура заняття). Студенти за допомогою викладача вирішують ситуаційні завдання та виконуються тести на розуміння та закріплення пройдені теми. Для цього студенти повинні вміти використовувати у

процесі навчання нові інформаційні технології та розуміти специфіку навчання у цифровому світі. Під час проведення заняття викладач описує ситуаційне завдання і ставить питання щодо особливостей застосування препаратів за темою, що вивчається. Студентів розбирають на групи. Члени групи переглядають книги, літературу та мережеві ресурси, щоб узагальнити та уточнити відповіді. Після групового обговорення обирають представників, які дадуть відповіді на запитання. Після того, як усі групи відповіли, викладач підбиває підсумки, доповнює недоліки та виправляє помилки. Такий метод навчання дозволяє учням повною мірою брати участь у процесі. У процесі навчання студентам пропонується провести наукові дослідження для збагачення змісту навчання та підвищення інтересу студентів. Також на лекційних та практичних заняттях студенти повинні отримувати матеріал про наукові досягнення кафедри, а до робочих програм як додаткову літературу мають бути внесені наукові статті співробітників з тематики кафедри.

Таким чином, оновлення філософії викладання фармакології дозволить студентам-медикам більш ефективно вивчати цю дисципліну, підвищити мотивацію студентів та сприяти виявленню серед них талановитих та науково-мислячих, а також підвищити їхній майбутній професійний потенціал.

ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА ЯК ВІДПОВІДАЛЬНА МІСІЯ ФАРМАЦЕВТА

Білай І.М., завідувач каф. клінічна фармація, фармакотерапія, фармакогнозія та фармацевтична хімія
Білай А.І., асистент каф. факультетської хірургії

Ключові слова: фармацевтична опіка, відповідальне самолікування, лікарські засоби.

Вступ. Для здійснення належної фармацевтичної опіки необхідно, щоб фармацевт володів достатнім обсягом знань, що дозволяло б йому взаємодіяти з лікарем, виявляти у відвідувачів аптеки «загрозливі» симптоми і надавати консультативну допомогу під час відпуску безрецептурних препаратів.

Фармацевтична опіка пацієнта є однією із складових забезпечення якості медичної допомоги населенню у розвинених Європейських країнах. На сьогодні залучення фармацевта до активної співпраці з лікарем на всіх етапах фармакотерапевтичного супроводу пацієнта стало необхідною запорукою ефективного та раціонального лікування. Тому важливим завданням клінічної та фармацевтичної науки є вивчення фармацевтами-інтернами та слухачами курсів підвищення кваліфікації предмету «фармацевтична опіка».

Основна частина. У сучасних економічних умовах і, враховуючи багаторічний процес реформування вітчизняної системи охорони здоров'я, поширення концепції відповідального самолікування є запорукою забезпечення належної фармацевтичної опіки з боку працівників аптечних закладів. Завдяки постійному перегляду та оновленню протоколи фармацевта стають робочими інструментами, що дозволяють здійснювати оптимізацію фармацевтичного обслуговування пацієнтів, забезпечувати їх якісними ліками з доведеною ефективністю та безпекою і є невід'ємною складовою системи стандартизації медичної допомоги в Україні.

Самолікування може мати серйозні негативні наслідки. Адже неправильне використання лікарських засобів це, в першу чергу, загроза несвоєчасного звернення до лікаря, що підвищує вірогідність ускладнення хвороби та проявів небажаних ефектів від ліків. Тож, варто пам'ятати, що самолікування не розглядається як альтернатива фаховому призначенню терапії.

Зі свого боку, Всесвітня організація охорони здоров'я ввела таке поняття, як «відповідальне самолікування», у якому велику роль відіграють саме фармацевти.

Відповідальне самолікування – це використання споживачем лікарських засобів, що знаходяться у вільному продажі, для лікування та профілактики порушень самопочуття та симптомів, розпізнаних ним самим. При цьому хворий бере на себе відповідальність за результат самолікування,